

Poezii, tu mám rád!

Cílová skupina:	1. stupeň (2. a 3. třída)
Klíčové kompetence:	komunikativní, k učení
Vzdělávací oblasti:	jazyk a jazyková komunikace
Časová náročnost:	45 min.

Anotace:

Vysvětlení pojmu *poezie*, *rým* a *verš*. Děti jsou do programu aktivně zapojeny tvořením rýmů, doplňováním slov do básniček atd.

Pomůcky:

Flipchart, nastříhané barevné papíry s verši tří básniček z knihy Václav Fischera Rýmy šprýmy, předepsaná báseň Kolik tet má Agáta z knihy Jiřího Žáčka Velká kniha básniček a pohádek s chybějícími jmény tet na konci veršů, nastříhané papírky se jmény tet, magnety

1. Uvítání dětí, povídání o básničkách, vysvětlení pojmu *poezie*. Připomenutí říkadel Pací, paci, pacičky, Šiju boty do roboty, Vařila myšička kašičku atd. jako důkaz toho, že nás poezie provází už od nejútlejšího dětství. Ukázka leporela Chodí pešek okolo.
2. Vysvětlení pojmu *verš* a *rým*. Za pomoci básniček Muchomůrka, Včelí roj (1. sloka) a Pilné včelky z knihy Václava Fischera Rýmy šprýmy ukázka toho, jak si básníci umějí pohrát s rýmem sdruženým, střídavým a přerývaným. Stejný druh rýmu musí být vytištěn na papíru stejné barvy.

Když se včelky rojí (*rým sdružený*)

Když se včelky rojí, (modrá)
Punt'á se jich bojí (modrá)
a běží se ve spěchu, (růžová)
honem schovat v pelechu (růžová).

Muchomůrka (*rým střídavý*)

Na červeném slunečníku (červená)
bílé drobení. (bílá)
Nesbírej je do košíku, (červená)
měl bys bolení. (bílá)

Pilné včelky (*rým přerývaný*)

Jako malé děti (bílá)
kolem učitelky (červená)
slétají se k úlu (žlutá)
zlatohnědé včelky. (červená)
Vyrábějí v úlu med, (zelená)
osladí jím celý svět. (zelená)

Děti dostanou rozdané nastříhané verše na barevných papírech. Nejdřív si vyslechnou básně a pak chodí k flipchartu a magnety postupně připevňují své verše na tabuli. Díky barevnému rozlišení veršů je dobře patrné střídání rýmů. U básně Muchomůrka zjistí, že k veršům *Jako malé děti a slétají se k úlu* žádný rým nenajdou a že básník v této básničce použil rým sdružený i střídavý.

3. Ukázka toho, že si básníci mohou vymýšlet neznámá slova. Je však důležité, vymyslet je tak, aby jim čtenáři rozuměli. Ukázka z knížky Jiřího Žáčka *Život je pes* (báseň *Rozhovor s kokršpanělem*), kde jsou vymyšlená slova *kokrčesky*, *kokršpanělština*. Děti na to musí přijít samy. Další ukázka následuje z knihy Pavla Šruta *Příšerky a příšeři* (báseň *Příšerky a příšeři*). Tam děti objeví nové slovní tvary *příšeřiny*, *příšeři*.
4. Povídání o tom, že poezie nemusí být a není vůbec nudná, naopak se básníci snaží přiblížit ji mladým čtenářům tím, že ji píší zábavně a nebojí se používat „jejich“ mluvu. Jako důkaz recitace básničky z knihy *Příšerky a příšeři* Drákula a Nováková z 3.C.
5. Připomenutí, že i texty písniček lze považovat za poezii a je možné je využít např. při recitačních soutěžích. Jako příklad slouží kniha Zdeňka Svěráka *Dělání*. Společné zpívání písničky *Kdyby se v komnatách*, poté ji jeden žák přednese z knihy jako báseň.
6. Děti vymýšlejí rýmy na zadaná slova (láska, les, vlak,...), aby si ověřily, že opravdu chápou pojem slova rým. Poté dostanou nastříhané lístky se jmény tet z básně Jiřího Žáčka *Kolik tet má Agáta* z knihy *Velká kniha básniček a pohádek*. Celá báseň je napsaná na flipchartu, místo jmen tet jsou jen tečky. Jejich úkolem je jméno na lístečku správně magnetem připevnit do verše tak, aby se rýmoval.
7. Na závěr programu ukázka z knížky Eduarda Petišky *Anička a básnička*: str. 34 - 38 „*Na zahradě (...) už se ti vlastně nehodí.*“, str. 92 „*Přání tetě k narozeninám. (...) a tady je kytička.*“

Zdroje:

- ŽÁČEK, Jiří. *Velká kniha básniček a pohádek*. 2. vyd. Ilustrace Vlasta Baránková. Praha: Fragment, 2007, 93 s. ISBN 978-80-253-0442-6.
- FISCHER, Václav. *Rýmy šprýmy*. Praha: SiD & NERo, 1996. ISBN 80-85886-16-2.
- SVĚRÁK, Zdeněk. *Dělání: všechny smutky zahání : [výbor z písňových textů]*. 1. vyd. V Praze: Albatros, 1997, 63 s. ISBN 80-000-0476-3.
- ŠRUT, Pavel. *Příšerky & příšeři*. Vyd. 1. Ilustrace Galina Miklínová. V Praze: Paseka, 2005, 89 s. ISBN 80-718-5733-5.
- VOPIČKOVÁ, Vladimíra. *Chodí pešek okolo*. Říčany u Prahy: Junior, 2006, [12] s. ISBN 80-726-7216-9.
- PETIŠKA, Eduard. *Anička a básnička*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1987.
- ŽÁČEK, Jiří. *Život je pes...* 1. vyd. Praha: Albatros, 1988.